	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	**Комунальна гігієна з основами санітарної справи та загальної екології**
Освітньо-професійна програма	Медико-профілактична справа
Ступінь вищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	223 Медсестринство
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Статус освітнього компонента	Обов'язкова
Форма навчання	Очна/денна
Рік навчання / семестр	Четвертий рік, VI, VII семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 6 Усього годин – 180 Лекції – 22 Практичні заняття – 98 Самостійна робота – 60
Викладач	Сітало Сергій Григорович
E-mail	sitalos@ukr.net
Консультації	За графіком упродовж навчального року
Анотація до курсу	Освітній компонент **«Комунальна гігієна з основами санітарної справи та загальної екології»** спрямований на формування у здобувачів освіти знань та вмінь з комунальної гігієни щодо забору матеріалів навколишнього середовища , дотримання вимог інфекційної біобезпеки, як самого медичного працівника, так і та довкілля, профілактики захворювань, виконання та розуміння принципів санітарної справи, методів гігієнічних досліджень, інтерпретації результатів аналізів навколишнього середовища та формування практичних навичок та вмінь, правильної та

	безпечної професійної діяльності в ході усіх етапів санітарно-гігієнічних досліджень .
Мета та завдання курсу	**Метою вивчення освітнього компонента «Комунальна гігієна з основами санітарної справи та загальної екології»** є набуття здобувачами освіти системних теоретичних знань і практичних навичок щодо оцінки та інтерпретації показників проб навколишнього середовища набуття практичних умінь і навичок виконання основних етапів санітарно-гігієнічних досліджень. **Основні завдання освітнього компонента:** формування знань і практичних навичок для проведення відбору, транспортування, реєстрації проб навколишнього середовища; освоєння та самостійного виконання санітарно-гігієнічних досліджень; забезпечення якості та безпеки; набуття навичок роботи з люксметром шумомером та медичним лабораторним обладнанням; засвоєння правил техніки безпеки та біобезпеки при роботі з потенційно інфікованим матеріалом; вміння зіставляти результати лабораторних досліджень із навколишнім середовищем; розвиток здатності виявляти помилки на усіх етапах санітарно-гігієнічного дослідження (артефакти, технічні збої). ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей гендерних проблем. ЗК 4. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії. СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров’я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу. СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.
Програмні результати навчання	РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації. РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров’я. РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами. РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Зміст курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ п\п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1	Охорона праці в галузі.	2	
2	Навколишнє середовище і здоров'я населення. Клімат та акліматизація.	2	
	Історичний нарис розвитку комунальної гігієни		8
	Забруднення довкілля радіоактивними речовинами. Чорнобиль як глобальна проблема.		8
3	Методи оцінки радіаційної небезпеки та параметрів захисту від зовнішнього опромінення.	2	
4	Методика контролю протирадіаційного захисту персоналу і радіаційної безпеки пацієнтів при застосуванні радіонуклідів та інших джерел іонізуючих випромінювань в лікувальних закладах	2	
	Складання тексту санітарно- просвітньої бесіди		8
5	Формування здорового способу життя. Санітарна освіта населення. Гігієна одягу та взуття. Гігієна тіла. Профілактика шкідливих звичок.	2	
6	Фізичні властивості та хімічний склад повітря. Забруднення атмосферного повітря. Санітарна охорона атмосферного повітря населених місць.	2	
7	Гігієна фізичної культури та загартування. Вплив сонячної радіації на здоров'я населення, в тому числі на розвиток організму. Поняття про еритемну та профілактичну дозу.	2	6
8	Навколишнє середовище і здоров'я населення. Основи гігієни праці.	2	
9	Гігієна та фізіологія праці – визначення, мета, задачі, методи досліджень.	2	
10	Класифікація небезпечних і шкідливих виробничих чинників.	2	
11	Фізичні властивості та хімічний склад води. Державний стандарт "Вода питна". Джерела та системи водопостачання населених пунктів.	2	8
	Навколишнє середовище і здоров'я населення. Оформлення санітарного бюлетеня.		8
	Гігієнічне оцінювання санітарного стану ґрунту за результатами санітарного обстеження, лабораторних досліджень ґрунту.		8

	Екскурсія до центру здоров'я, ознайомлення зі структурою закладу, функціями структурних підрозділів, формами та методами роботи.		6
	Разом	22 год	60 год

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Години
1	Проведення санітарного обстеження джерела забруднення атмосферного повітря;	4
2	складання акту санітарного обстеження джерела забруднення атмосферного повітря;	4
3	складання протоколів взяття проб атмосферного повітря для лабораторних досліджень;	4
4	визначення вмісту аміаку, діоксиду сірки в атмосферному повітрі;	4
5	визначення вмісту пилу в атмосферному повітрі ваговим методом;	4
6	визначення вмісту токсичних речовин в атмосферному повітрі за допомогою газоаналізаторів (експрес-методами);	4
7	Методика визначення і гігієнічна оцінка природного освітлення приміщень.	4
8	Мікроклімат і його гігієнічне значення.	4
9	Методика визначення та гігієнічна оцінка запиленості, хімічних та бактеріологічних забруднень повітря приміщень.	4
10	Гігієнічна оцінка санітарного стану ґрунту. Гігієнічне оцінювання санітарного стану ґрунту за результатами санітарного обстеження, лабораторних досліджень ґрунту.	4
11	Фізичні властивості та хімічний склад води. Державний стандарт "Вода питна". Джерела та системи водопостачання населених пунктів.	4
12	Фізичні властивості води та їхнє гігієнічне значення: запах, смак, температура, прозорість, каламутність, кольоровість.	4
13	Хімічний склад води та його вплив на здоров'я населення. Ендемічні захворювання — флюороз, ендемічний зоб, карієс, водно-нітратна метгемоглобінемія.	4
14	Гігієнічні вимоги до якості питної води. Державні санітарні правила і норми.	4
15	Гігієнічна характеристика джерел водопостачання: атмосферні води, підземні води, поверхневі. Вибір джерела водопостачання. Зони (пояси) санітарної охорони, вимоги до їх організації	4
16	Ультрафіолетова радіація, методи визначення. Методика використання ультрафіолетового випромінювання з метою профілактики захворювань і санації повітряного середовища. Ультрафіолетове випромінювання	4

	Сонця, його спектр на межі з атмосферою та на поверхні Землі, біогенна та абіогенна дія, прилади для визначення інтенсивності, використання в медицині	
17	Методи оцінки радіаційної небезпеки та параметрів захисту від зовнішнього опромінення. Методика контролю протирадіаційного захисту персоналу і радіаційної безпеки пацієнтів при застосуванні радіонуклідів та інших джерел іонізуючих випромінювань в лікувальних закладах, зокрема в рентгенологічному відділенні (кабінеті)	4
18	Гігієнічна характеристика шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища, їх вплив на організм, профілактичні заходи. Робота і праця, визначення понять. Соціально-біологічна роль праці.	4
	Фізіологія праці. Втома та перевтома. Профілактика перевтоми. Гігієна розумової праці. Фактори виробничого середовища та трудового процесу. Хімічні фактори виробничого середовища	4
19	Методика гігієнічної оцінки шуму та вібрації. Питання біобезпеки в гігієні праці.	4
20	Шкідливі чинники виробничого процесу, пов’язані з перенапруженням окремих органів і систем та неправильною організацією трудового процесу.	4
21	Фізичні фактори виробничого середовища в роботі , профілактика шкідливого впливу. Шумова» хвороба та її профілактика. Вібраційна хвороба та її профілактика	4
22	Гігієнічна характеристика шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища	4
23	Гігієнічна оцінка перебування хворих в закладах охорони здоров’я та гігієна праці медичних працівників	4
24	Сучасні системи забудови лікарень Гігієнічні вимоги до земельних ділянок розміщення лікарень. Гігієнічні вимоги до основних показників забудови, функціональне зонування території. Гігієнічні вимоги до планування, обладнання і режиму експлуатації відділень, спеціалізованих лікарень	4
25	Підсумкове заняття	2
	Разом:	98 год

Пререквізити	Анатомія людини та фізіологія, біологічна хімія,загальна гігієна,мікробіологія, вірусологія та імунологія.
Кореквізити	Загальна гігієна.
Постреквізити	Загальна гігієна.

Методи навчання	Пояснювально-ілюстративні, проблемно-пошукові, практично-лабораторні, дослідницькі та інтерактивні методи навчання. Теоретична підготовка передбачає проблемні лекції, пояснення, бесіди, роботу з навчальною та науковою літературою, схемами, таблицями та цифровими освітніми ресурсами.
Методи контролю	Усне та письмове опитування; тестовий контроль; виконання та захист практичних робіт; розв'язання ситуаційних завдань; контроль виконання самостійної роботи; самооцінювання та взаємооцінювання
Види контролю	тематичний та підсумковий контроль відповідно до навчального плану

Перелік практичних навичок та умінь

- оцінювання розміщення, планування, габаритів приміщень і конструктивних елементів будівлі, розміщення різних типів санітарно-технічних пристроїв і систем, будівель на території забудови за будівельними кресленнями;
- проведення санітарного обстеження житла (квартири, гуртожитку);
- проведення санітарного обстеження закладів культурно-побутового обслуговування: лазні, перукарні, пральні, купально-плавального басейну;
- вимірювання параметрів мікроклімату житлових приміщень: температури, відносної вологості, швидкості руху повітря;
- вимірювання і визначення показників природного та штучного освітлення приміщень;
- вимірювання максимального рівня звуку в приміщенні;
- визначення показників повітрообміну житлових приміщень;
- складання актів санітарного обстеження житла, закладів культурно-побутового обслуговування;
- гігієнічне оцінювання результатів санітарного обстеження, інструментальних і лабораторних досліджень житла, закладів культурно-побутового обслуговування;
- робота з термометром;
- робота з психрометрами Августа й Ассмана;
- робота з анемометрами;
- робота з кататермометром;
- робота з люксметром;
- робота з шумоміром;
- читання будівельних креслень;
- робота з проектами житлових будинків.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Методика визначення і гігієнічна оцінка природного освітлення приміщень.
2. Ідентифікація та документування: вірна ідентифікація заповнення направлень на лабораторні дослідження, маркування пробірок та контейнерів відповідно до стандартів.
3. Методика визначення та гігієнічна оцінка запиленості, хімічних та бактеріологічних забруднень повітря приміщень..
4. Гігієнічна характеристика шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища,
5. Забір біоматеріалу на мікробіологічні дослідження: володіння технікою взяття проб з навколишнього середовища.
6. Первинна обробка та транспортування: дотримання умов і термінів зберігання біоматеріалу,, захист від світла та струшування).
7. Профілактика преаналітичних помилок: розпізнавання та запобігання чинникам, що спричиняють контамінацію проби.
8. Гігієнічна оцінка перебування хворих в закладах охорони здоров'я та гігієна праці медичних працівників.
9. Мікроклімат і його гігієнічне значення.
10. Виконання імунохроматографічних тестів (ШТ): техніка проведення та інтерпретація результатів експрес-тестівін).

Політика курсу

Дотримання принципів академічної доброчесності

Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час проведення усного, письмового контролю, тестування, користування зовнішніми джерелами заборонено. Використання цифрових ресурсів та інструментів ШІ допускається як допоміжний засіб навчання за умови критичного оцінювання інформації, самостійності виконання завдань та дотримання академічної доброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології

Під час занять здобувачі освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.

Відвідування занять

Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять

Пропущені заняття та невиконані обов'язкові види робіт опрацьовуються відповідно до встановленого у Коледжі порядку.

Політика оцінювання

Оцінювання результатів навчання з освітнього компонента «**Комунальна гігієна з основами санітарної справи та загальної екології**» здійснюється на засадах об'єктивності, систематичності, прозорості, академічної доброчесності та відповідності визначеним результатам навчання. Передбачено тематичне та підсумкове оцінювання.

Оцінка «Відмінно» виставляється здобувачу, який показує глибокі, всебічні та системні знання програмного матеріалу, вільно орієнтується в референтних значеннях та патологічних відхиленнях лабораторних показників навколишнього середовища. Бездоганно, самостійно та чітко виконує всі практичні алгоритми преаналітичного етапу (забір проб навколишнього середовища, маркування, підготовка, експрес-тестування) з повним дотриманням вимог асептики, антисептики та біобезпеки. Грамотно та безпомилково інтерпретує складні комбіновані результати лабораторних досліджень навколишнього середовища.

Оцінка «Добре» виставляється здобувачу, який володіє програмним матеріалом на високому рівні, знає основні нормативні показники та причини їхніх змін, але при відповіді припускається несуттєвих неточностей, які самостійно виправляє після уточнювальних питань. Впевнено виконує практичні маніпуляції та експрес-тести, дотримуючись основних вимог безпеки, проте допускає незначні похибки у послідовності дій, які не впливають на якість проб та результат дослідження**.** Правильно інтерпретує базові лабораторні аналізи навколишнього середовища. але потребує невеликої підказки викладача при аналізі складних Чітко відповідає на поставлені запитання, дотримується професійної етики.

Оцінка «Задовільно» виставляється здобувачу освіти, який засвоїв лише базовий (мінімально необхідний) матеріал, плутається в окремих референтних нормах, знає лише основні відхилення, відповідь фрагментарна та потребує постійних навідних запитань. Практичні алгоритми із порушенням хронології дій або незначними помилками, але можуть знизити якість преаналітичного етапу. Здатний інтерпретувати лише прості (покритеріальні) лабораторні показники; має труднощі із системним аналізом результатів Відповіді несистемні, мовлення потребує професійної корекції.

Оцінка «Незадовільно» виставляється здобувачу освіти, який демонструє істотні прогалини в знаннях основного матеріалу, не знає базових норм лабораторних показників, наколишнього середовища, робить грубі помилки Не володіє технікою виконання дослідження проб навколишнього середовища. практичних навичок, допускає критичні помилки при заборі/обробці проб навколишнього середовища. або грубо порушує правила асептики, антисептики та інфекційної безпеки. Не здатен проаналізувати надані результати лабораторних досліджень Відсутнє розуміння професійних обов'язків.

Інформаційні ресурси

1. Гігієна з основами екології: Навчально-методичний посібник для мед. ВНЗ І—ІІІ р.а. Схвалено МОЗ / Довженко Л.В., Лінькова І.К. — К., 2017. — 49 с.

2. Основи екології та профілактична медицина: Підручник для мед. ВНЗ І—ІІІ р.а. Затверджено МОЗ / Д.О. Ластков, І.В. Сергета, О.В. Швидкий, А.Ю. Сергієнко та ін. — К., 2017. — 472 с. 3. Діючі накази та інструкції МОЗ України.

Додаткова 1. Дикий І.Л., Літаров В.Є., Сілаєва Л.Ф. Основи загальної та фармацевтичної гігієни: навч. посіб. — Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2003, 20-23 *с*

4. Національна медична бібліотека України. Світові медичні ресурси.

URL: https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy

5. Медичні бібліотеки он-лайн. Режим доступу:

URL: https://www.bsmu.edu.ua/blog/elektronni-resursy-biblioteky-shho-dostupno-studentu-onlajn